

Pesachim Sources 3

תוספות רי"ד מסכת פסחים דף ב עמוד א

אור לארבעה עשר

מאי אור ר"ה אמר נגהי רב יהודא אמר ליל קס"ד ה"ק וכאור בעה"ז כך זריחת שמש לצדיקים לעה"ב פתרון המורה נ"ל דחוק לפי הגירסא והנכון בעיני שמדמה זריחת שמש של צדיקים בעה"ב כאור בוקר בעה"ז ובעבור זה מדמה אותו לבוקר המאיר אורו הולך ומתגבר כך יהא אור השמש לעתיד לבא הולך ומתגבר תמיד אבל אור הצהרים הולך ומכחיש: [מהדו"ל]

תוספות מסכת בבא מציעא דף פג עמוד ב

ור"ח פירש בכניסתו למלאכתו נותן משלו לבעה"ב וממהר לצאת קודם הנץ שהוא זמנו לצאת ויוצא מעלות השחר ולכך ביציאתו ממלאכתו משל בעה"ב שיוצא קודם צאת הכוכבים שיגיע לביתו עד צאת הכוכבים וזהו משל בעה"ב שהרי דינו היה עד צאת הכוכבים כמו שמביא מן הפסוק וקמ"ל ריש לקיש ששינו העולם מנהגם מדין הפסוק שמביא לקיים הא דאמר לעולם יכנס אדם בכי טוב

תוספות מסכת בבא קמא דף ס עמוד ב

לעולם יכנס אדם בכי טוב - מדקדק ר"ת מדמקדים כניסה ליציאה דבנכנס מעיר אחרת איירי מדיליף בריש פסחים (דף ד. ושם) מאברהם דמצפרא סגי לזרוז מצות דכתיב וישכם אברהם בבקר ודלמא משום כי טוב הוא דלא השכים אלא ודאי מביתו לא שייך למימר שיצא בכי טוב שמכיר המוקשים והפחתים ואף על גב דהכא מייתי קרא ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר משמע דמביתו נמי מיירי יש לומר דכיון דהוא סכנתא חשיב כמו לעיר אחרת ובפ"ק דתענית (דף י'): מייתי קרא דהבקר אור ור"י אומר דאין לדקדק בזה דאורחיה דגמרא בהכי בפרק במה מדליקין (שבת דף לד:): בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא ובפרק עושין פסין (עירובין דף כא.) נמי אמרינן אבל אדם מטפס ועולה מטפס ויורד והא דיליף מוישכם אברהם בבקר שפיר יליף דמשום כי טוב לא היה צריך לאחר כיון דאזל לדבר מצוה דשלוחי מצוה אין נזוקין.

העמק דבר בראשית פרשת בראשית פרק א פסוק ה

(ה) ולחשך קרא לילה. פי' חז"ל ריש מס' פסחים קרא הקדוש ברוך הוא לחשכה ופקדה אלילה, למדונו רבותינו שלא נימא דחשך הוא העדר האור לבד, כמו בעצם היום כשסותמים החלונות נעשה חשך, ואם כן אינו בריאה, אבל באמת חשך הוא בריאה בפני עצמה ג"כ, כדכתיב ובורא חשך [ישעי' מ"ה], וטעות גדול לומר שחשך אינו אלא העדר האור, אלא ה' עושה שניהם כמו כחות הקדושה והטומאה, (ועי' מש"כ להלן כ"ז ט' בהר"ד). ואל תקשה מאי מועיל בריאה זו, הרי בלא בריאה יהיה חשך בהעדר אור, אבל כבר הורונו חז"ל (בפ' חלק ובב"ר פ' נח פל"א ובירושלמי פסחים פ"א ה"א) דאור האש אינו מנהיר ביום במקום חשך כמו בלילה שבו החשך מושל, ומזה הבינו אנשי מעלה בישיבתם בחשך מתי יום ומתי לילה. וכמו באור וחשך של יום ולילה, כך בכל דבר שנמשל לאור וחשך כך הוא, די ש כמה טובות שאין האדם מרגיש כל כך בעת שהוא מוצלח, עד שנעשה עני ומכיר הטובה, וכך הטביע ית' בעולמו: ויהי ערב ויהי בקר. פי' בשעה שהיה ערב כאן היה בקר במקום אחר על פני ארץ התבל, (בעל המאור מס' ר"ה פ"א):

אדרת אליהו בראשית פרק א פסוק ד

(ד) וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. וירא אלהים. כי מאד נעלה מפעלי אלהים ממעשה יצירתו והם בני אדם כי כל מלאכת חרש וחושב כאשר יצא לאור מעשהו ונגמר פעלו אז חרש חכם יבקש לו להשביח מעשהו אשר כבר עשהו לפאר וליפות המעשה. לא כן מחשבות של הקדוש ברוך הוא נפלאים מעשיו. כי אחרי אשר יבצע מעשהו אז הכינה וגם חקרה ולא מצא בה עול רק טוב. וטוב הוא ענין שתועלתו נגלה כי גם הרע נברא לתועלתו רק שאין תועלתו נגלה לנו לכן לא נאמר בחשך כי טוב גם שתועלתו גדולה לנוח לעבדים וכמה דברים מ"מ אין תועלתו נגלה וכן ביום שני לא היתה תועלתו נגלה עד יום שלישי: ויבדל אלהים כו'. שהיו נצמדים כשני חצאי כדורים האור מלמעלה והחשך מלמטה. האור מן השלשה הכי נכבד ונבדל מן החשך. הא'. שלא יתערבו יחד. הב'. שזה ישמש ביום זה בלילה. הג'. שיהא החשך נדחה ויזור לאחור מפני האור כשיפיק קרני הודו. ויעש הבדל שלא ידחה החשך ויבטל מכל רק שיהא נגלל האור מפני החשך וחשך מפני אור ולא כחכמי האומות שאומרים שהחשך הוא העדר האור. אבל הוא בריאה רק שאין טובו נגלה לעין השמש לכן לא נאמר כי טוב אצל החשך:

אבן עזרא ישעיהו פרק מה פסוק ז

(ז) יוצר וגו', הזכיר דבר והפכו: ובורא חשך, מגזרת בריאה כטעם גזירה, כי החשך איננו כלום רק העדר האור: ובורא רע, כמוהו, והנח רע מלחמה הפך שלום או חולי בגוף בן אדם שהוא נלחם עם התולדות, והזכיר זה בפרשה הזאת שהוא יחזק כורש הפך מלך בבל:

רד"ק ישעיהו פרק מה פסוק ז

(ז) יוצר אור ובורא חשך - מלרע:

ובורא רע - מלעיל, וזכר אור וחשך ושלום ורע דבר והפכו זכרם למשל כי כן יעשה האל יתן אור ושלום וחשך ורע לבבל ורע הפך שלום כי השלום טוב והמלחמה רע, ואמר על אור ושלום יוצר ועשה כי הם מעשה ועל חשך ורע אמר בורא כי אינה דבר כי הסרת האור היא החשך, והסרת הטוב והשלום הוא רע:

ובורא - ענין גזרה, כמו ואם בריאה יברא ה' גזר שיהיה, ואז"ל פירש ובורא חשך הארץ, כי היא הגורמת החשך בעולם כשתשקע השמש הארץ מסך בין השמש ובינינו לפיכך הוא החשך, ופירוש עושה שלום בין התולדות שהם הפוכות בטבעם, ובהסכמת ארבעה תולדות אלה יהיה בריאות הגוף והוא שלום ואם תכבד אחת מהם על חברתם הקרה על החמה או החמה על הקרה או הלחה על היבשה או היבשה על הלחה זהו חלי הגוף שהוא רע וזה יבא ממאכלים רעים לגוף כי אם יהיו חמים ויאכל מהם יותר מדאי תגבר יד תולדות החמה או ההפך כי כל אחת עומדת כנגד חברתה, או יבא החלי מדברים אחרים והבורא ברא הדברים והמאכלים, ואף על פי שאדם גורם לעצמו החללים שהם על המאכלים הבורא ית' בראם, זהו ובורא רע, ואף על פי שהוא לא בראם לרע, וכתב רבינו סעדיה יחס הטוב והרע לבריאת האל כנגד מחשב' מי שהוא מאמין בשני אלוהות אחד טוב ואחד רע, לפיכך אמר אני ה' עושה כל אלה:

חידושי הריטב"א מסכת פסחים דף ב עמוד א

הא קמ"ל דאור כוכבים אור הוא נפקא מינה לנודר דתנן וכו'. כתב הרי"ט ואף על גב דקי"ל (נדרים מ"ט א') בנדרים הלך אחר לשון בני אדם, הני מילי היכא דאפשר אבל היכא דלא אפשר כגון הלועז שנדר בלשון הקדש, א"נ היכא דלא ידעין, ודאי אזלין אחר לשון תורה, כדאמרינן הכא וכדאמרינן גבי הנודר מן המולים או מן הערלים (נדרים ל"א ב').

מהר"ם חלאווה מסכת פסחים דף ב עמוד א

הנודר מן האורה אסור באורן של כוכבים. וטעמא משום דלשון בנ"א דקרו לאור ככבי' אור דאי לאו הכי אף על גב דכתיב קרא לית לן בה. תדע דאמרי' במס' ערכין האומר משקל ידי עלי מביא חבית מלא מים ומכניס ידו עד מרפקו ובקרא כתיב והיה לאות על ידכה ואמרי' זו קבורת אלא דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם.

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף ב עמוד א

הנודר מן האור לא סוף דבר שהוא אסור באור חמה ולבנה אלא אף באור הכוכבים אסור שלשון בני אדם מתפשט לקרא אף לאור הכוכבים אורה ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם ואצ"ל שלאור הנר אסור:

רש"י מסכת סנהדרין דף עב עמוד ב

בן על האב - וכל שכן איניש דעלמא - הרגהו מספק, דודאי אדעתא דהכי אתא, דאי קיימת ליה לאפיה קטיל לך, עד שיודע לך כשמש שהוא רחמני עליך כאב על הבן.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד א

וכבר היה רבי ישמעאל ורבי עקיבא ורבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך, ולוי הסדר ורבי ישמעאל בנו של רבי אלעזר בן עזריה מהלכין אחריהן. נשאלה שאלה זו בפניהם: מניין לפקוח נפש שדוחה את השבת? נענה רבי ישמעאל ואמר: אם במחתרת ימצא הגנב. ומה זה, שספק על ממון בא ספק על נפשות בא, ושפיכות דמים מטמא את הארץ וגורם לשכינה שתסתלק מישראל - ניתן להצילו בנפשו, קל וחומר לפקוח נפש שדוחה את השבת. נענה רבי עקיבא ואמר: וכי יזד איש על רעהו וגו' מעם מזבחי תקחנו למות. מעם מזבחי - ולא מעל מזבחי. ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא להמית אבל להחיות - אפילו מעל מזבחי. ומה זה, שספק יש ממש בדבריו ספק אין ממש בדבריו, ועבודה דוחה שבת - קל וחומר לפקוח נפש שדוחה את השבת. נענה רבי אלעזר ואמר: ומה מילה, שהיא אחד ממאתים וארבעים ושמונה איברים שבאדם - דוחה את השבת, קל וחומר לכל גופו - שדוחה את השבת. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: את שבתתי תשמרו יכול לכל - תלמוד לומר אך - חלק. רבי יונתן בן יוסף אומר: כי קדש היא לכם - היא מסורה בידיכם, ולא אתם מסורים בידיה. רבי שמעון בן מנסיא אומר: ושמרו בני ישראל את השבת, אמרה תורה: חלל עליו שבת אחת, כדי

שימור שבתות הרבה. אמר רב יהודה אמר שמואל: אי הואי התם הוה אמינא: דידי עדיפא מדידהו, וחי בהם - ולא שימות בהם. אמר רבא: לכולהו אית להו פירכא, בר מדשמואל דלית ליה פרכא. דרבי ישמעאל - דילמא כדרבא, דאמר רבא: מאי טעמא דמחירת - חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו, והאי מידע ידע דקאי לאפיה, ואמר: אי קאי לאפאי - קטילנא ליה והתורה אמרה: בא להרגך - השכם להרגו. ואשכחן ודאי, ספק מנלן?

הרחב דבר שמות פרשת משפטים פרק כב פסוק א

(א) וזה דלא כת"א עה"פ אם זרחה השמש, עיני דסהדיא נפלת עלוהי, והכי כ' הרמב"ם בפ"ה המשניות [סנהדרין ע"ב] ובחיבורו [פ"ט מגניבה הי"א] דאם יש עדים אינו בכלל בא במחירת כלל, ולולי דעת רבותינו אומר לדקדק מה שאמרו חז"ל שם על זה והתורה אמרה הבא להורגך השכם להורגו, ולכאורה הא מרבין מדכתיב והוכה אפילו בכל אדם מטעם רודף, וא"כ מאי אולמא דבא להורגך, אלא ודאי יש נ"מ בין בעלים לאחר, דבעלים אפי' מצד ספק רשאי להרגו, והיינו דאי התם דבבן על האב דוקא אם זרחה השמש היינו שברור כשמש שיש לו שלום עמך אל תהרגוהו ואם לאו הרגוהו, ולא דבבן על האב ודאי דלהרגו בא, אלא אפי' מספק כך הוא הדין, וזה אינו אלא בבעלים אבל אחר אינו רשאי אלא אם ברור דאנפשות קאתי כדאי ריש פסחים וכפרש"י שם, ולא כדמשמע מפרש"י סנהדרין שם דבן על האב ג"כ הוא ודאי, ומעתה ה"נ יש בין מחירת לגגו כו', דבעלים רשאי לכתחלה להרוג בכל אופן שהוא, ואין צריך התראה לכ"ע, משא"כ אחר דוקא מחירת הוא כודאי והיינו דקאמר מחירתו זהו התראתו, דשרי לכ"ע להרגו לכתחלה, אבל לא גגו כו', וכמו דלמ"ד דאחר אינו רשאי להרוג אפי' רודף ממש אלא א"כ התרה ממש, ודאי יש נ"מ בין אחר לנרדף עצמו, ומשום האי תנא מסיק רבא ואמרה תורה הבא להורגך כו', היינו משום דאחר בעי התראה, ה"נ למ"ד מחירתו זהו התראתו ורודף א"צ התראה מכ"מ דוקא ודאי ולא ספק, והא דכתיב והוכה אפי' אחר וקאי גם על דרשה דגגו כו', אינו אלא אם הרג פטור, וע' תו' שם דף ע"ג א', בד"ה אף כו', אבל לכתחלה אסור לאחר להרוג אם לא שברור אצלו שהוא הולך להרוג, והיינו מחירת דוקא, דומה לרודף אחר הבא על הכותית, שאחר אינו רשאי להרוג והוא בעצמו רשאי, כמש"כ הרא"ש סנהדרין פ"ט מטעם דאחר אינו רשאי להרוג אלא משום עבירה, משא"כ הוא בעצמו הורג משום חיות דידיה עדיף משל חבירו:

רא"ש מסכת סנהדרין פרק ט סימן ד

ד הבועל כותית קנאין פוגעים בו. [דף פב ע"א] והבא לימלך אין מורין לו. אלא אם ירצה לעשות מעצמו בלא הוראה הרשות בידו. ודוקא בשעת מעשה ובפרהסיא כמעשה שהיה. ואם פירש זמרי והרגו פינחס נהרג עליו. ואם נהפך זמרי והרג לפינחס לא היה נהרג עליו שהרי רודף (גמור) הוא. לפי שאין מצוה להורגו אלא רשות בעלמא. אבל אינש אחרינא נהרג עליו דלאו רודף גמור הוא כיון דברשות קעביד. ולזמרי דוקא ניתן להציל עצמו בנפשו של פינחס אבל לא לאיניש בעלמא. דלכל איניש איתיהיב רשותא להרוג את זמרי הלכך לית ליה רשות להצילו בנפשו של פינחס:

שו"ת הריב"ש סימן רלח

^א ועתה אבאר לכם על מה נענש המסור והמלשין בדין תורתנו ובאיזה דרך. דעו כי המסור והמלשין אינו נהרג מן הדין על מה שעשה, שהרי אף אם מסר או הלשין בדבר שיש בו סכנת נפשות ונעשה מעשה על פיו אין זה נענש מן הדין. שהרי אין הרוצח נענש בבית דין אלא כשהורג הוא בעצמו אבל כשמצוה או מסבב להרגו כגון ששסה בו כלב או השיך בו נחש אין מיתתו אלא בידי שמים. ואפילו בעד"ז = בעד זומם = אמרה תורה כאשר זמם ולא כאשר עשה והרגו אין נהרגין, וכשנהרגין כשלא הרגו אלא בדבור בעלמא הוא גזרת הכתוב וחדוש הוא. אין צריך לומר המוסר שלא נעשה מעשה על פיו /במהדורת קושט' ש"ו שאינו מן הדין שיהרג/ שאינו מן הדין שיענש, כל שכן כשאינו מוסר נפש רק ממון לבד שאינו מן הדין שיענש על עסקי ממון. אבל מה שנענש /במהדורת קושט' ש"ו שנהרג/ המסור מן הדין הוא על העתיד ועל שם סופו ר"ל כגון שעדיין לא מסר אלא שאומר ומגזם שימסור ואז עונשין /במהדורת קושט' ש"ו הורגין/ אותו מן דין רודף כדי להציל הנמסר /במהדורת קושט' ש"ו ולא ב"ד בלבד הורגין אותו אלא כל הקודם להרגו זכה שהרי זה כמו רודף שהיה רודף אח' חברו להרגו בין בעצמו בין בגרמא מצילין את הנרדף בנפשו של רודף כמו שדרשו רז"ל רוצח מנערה המאורשה שנתן להצילה בנפשו של רודף וכן במסור ואפילו אינו מוסר אלא ממון כל שאומר למסור ביד גוים מותר לכל אדם להרגו כדי להציל /הישראל. לפי שכל ישראל הנמסר ביד עובדי כוכבים אפילו על עסקי תבן וקש יש סכנה בדבר, שכיון שישראל נופל בידיהם אין מרחמין עליו, כמו שדרשו ז"ל מפסוק בניך עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר. והיינו עובדא דרב כהנא דבפ' הגוזל בתרא (ק"ז) גבי ההוא גברא דאחוי אתבנא דחבריה אתא לקמיה דרב אמר ליה לא תחוי אמר ליה אנא מחוינא ומחוינא קם רב כהנא שמטיה לקועיה מיניה. קרי רב עליה בניך עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר וגו', מה תוא זה כיון שנפל למכמר שוב אין מרחמין עליו אף ממונם של ישראל כיון שנפל ליד עובדי כוכבים שוב אין מרחמים עליו. הנה רב כהנא לא ענש לזה המסור על שהראה כבר לפי שלא היה בזה אלא חיוב ממון לפרוע מה שהפסיד אלא מפני שאחר שהתרה בו רב שלא ישנה באולתו עמד במרדו ואמר מחוינא ומחוינא. ואפילו במסירות

ממון שאין בו סכנת נפשות אז קם כהנא ועשה מעשה פינחס והרגו כדי להציל הנרדפים במסירתו. ואף על פי שכבר בטלו אז דיני נפשות וגם כי רב כהנא לא היה דיין אלא יושב לפני רב כותלמיד לפני רבו, אלא שהרגו מפני שמצוה וחובה לכל אדם להציל הנרדף מיד הרודף אפי' בנפשו של רודף מדכתיב ולא תעמוד על דם רעך. וגם זה צריך להתרות בו אם יש פנאי קודם שיהרוג אותו כמו זה של רב כהנא שהתרה בו רב לא תחוי, וכ"כ הרמב"ם ז"ל (פ"ח מהלכות חובל ומזיק) שמתרין בו ואומרים לו אל תמסור ואם העיז פניו ואמר לא כי אלא אמסרנו כו'. וכן מצינו בברכות פרק הרואה (נח) בעובדא דרבי שילא שמתחלה כשאמר ההוא גברא בי מלכא איכא גברא ביהודאי דדאין דינא ולא נקיט רשותא לא הרגו וכשאמר איזיל ואימא להו דקריאת להו חמרי אז אמר האי רודף הוא והתורה אמרה הבא להרגך השכם להרגו מחייה בקולפא דפרזלא וקטליה. וגם בזה אפשר שהתרה בו ר' שילא אף על פי שלא נזכר בגמרא או שלא היה לו פנאי. או אפשר שאין הנרדף הבא להציל את עצמו בנפשו של רודף צריך להתרות ברודף לפי שהוא בהול על נפשו להציל עצמו ולא חייבוהו להתרות אלא כיון שרואה שבא להרגו ישכים הוא ויהפך אל הרודף. אבל איש אחר הבא להצילו צריך להתרות ברודף קודם שיהרגנו אם יש פנאי. ובפרק בן סורר ומורה (ע"ב:) סובר רב הונא שהיו מצילין הנרדף בנפשו של רודף ולא היה צריך להתרות ברודף רק שאומרים לו ישראל הוא בן ברית הוא. ואין צריך שיקבל עליו התראה אלא בנהרג ע"י ב"ד, וכ"כ הר"ם ז"ל (פ"א מהלכות רוצח). ובשם הרא"ה ז"ל מצאתי דאפילו מאן דאית ליה דרודף צריך התראה היינו לגבי אדם אחר דעלמא אבל לגבי נרדף לכ"ע אינו צריך התראה

בית הבחירה למאירי מסכת סנהדרין דף עב עמוד ב

ובתלמוד המערב של עבודה זרה ראיתי ששאלו בפרק שני מהו לדחות נפש קטן מפני גדול וכשהשיבו להם מיצא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש הם תירצו שניא היא שאין אנו יודעין מי הורג את מי ולא נתבררה שם ונראה שאף שאלתם במי שאמרו לו הרוג קטן זה ואם לאו נהרוג אותך אם מותר להציל עצמו בנפשו ומ"מ מסוגיא שבכאן יראה שהקטן דינו כגדול לענינים אלו שאם לא כן תהא האשה עצמה הורגתו אף ביצא ראשו אלא שחכמי הדורות שלפנינו כתבוהו כן ר"ל שהאשה עצמה יכולה לחתכו שנרדף היא ונרדף מיהא במקום שאין אחרים מחזיקין את הרודפו ברודף הוא עצמו רשאי ומ"מ מסוגית קטן הרודף אנו למדים שדינו כגדול אלא שיש לו ראייה ממנה על הטרפה וחברתה שמצילין עצמן באלו:

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק א הלכה ו - ז

הלכה ו

במה דברים אמורים בשעבר ועשה העון שחייב עליו מיתת בית דין, אבל הרודף אחר חברו להרגו אפילו היה הרודף קטן הרי כל ישראל מצווין א להציל הנרדף מיד הרודף ואפילו בנפשו של רודף.

הלכה ז

כיצד, אם הזהירוהו והרי הוא רודף אחריו אף על פי שלא קיבל עליו התראה כיון שעדיין הוא רודף הרי זה נהרג, ואם יכולים להצילו באבר מאיברי הרודף כגון שיכו אותו בחץ או באבן או בסייף ויקטעו את ידו או ישברו את רגלו או יסמו את עינו עושין, ואם אינן יכולין לכונן ולא להצילו אלא אם כן הרגוהו לרודף הרי אלו הורגין אותו ואף על פי שעדיין לא הרג, שנאמר +דברים כ"ה י"ב+ וקצותה את כפה לא תחוס עינך.

רמב"ם הלכות גניבה פרק ט הלכה א - ט

הלכה א

כל הגונב נפש מישראל עובר בלא תעשה שנ' לא תגנוב, פסוק זה האמור בעשרת הדברים הוא אזהרה לגונב נפשות, וכן המוכרו עובר בלא תעשה שזה בכלל לא ימכרו ממכרת עבד, ואין לוקין על שני לאוין אלו מפני שהוא לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין שנ' כי ימצא איש גונב נפש וגו' ומיתתו בחנק.

הלכה ז

הבא במחלתת בין ביום בין בלילה אין לו דמים אלא אם הרגו בעל הבית או שאר האדם פטורין, ורשות יש לכל להרגו בין בחול בין בשבת בכל מיתה שיכולין להמיתו, שנ' +שמות כ"ב א'+ אין לו דמים.

הלכה ט

ומפני מה התירה תורה דמו של גנב אף על פי שבא על עסקי ממון לפי שחזקתו שאם עמד בעל הבית בפניו ומנעו יהרגו ונמצא * זה הנכנס לבית חברו לגנוב כרודף אחר חברו להרגו ולפיכך יהרג בין שהיה גדול בין שהיה קטן בין זכר בין נקבה.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רלט

והמצוה הרל"ט היא התורה שהורנו בדין הגנב שנקנסו אותו תשלומי כפל או תשלומי ארבעה וחמשה או נהרגהו אם בא במחלתת או נמכרהו ובכלל כל משפטי הגנב כמו שהתבאר בכתוב (שם). וכבר התבאר דקדוק דין זה כלו בפרק שביעי מקמא ובשמיני מסנהדרין (עא א) ובשלישי ממציעא (לג ב, לד א) ובמקומות מעטים מכתובות (ל ב - לד ב, מא א) וקדושין (יד ב, טו א, יח א, מג א, סט א) ושבועות (לג א, לו ב, לז ב, מב ב, מט א):